

Förord

Den påstått krisdrabbade sektorn "politiker och partier i kommuner och landsting" står i fokus för de båda bidragen i denna utgåva av Kommunal Ekonomi och Politik. Partisystemets förfall och de förtroendevaldas problematiska arbetssituation har i den allmänna debatten och även bland statsvetare blivit något av en truism under de senaste decennierna. Man kan förstås ställa sig frågan vilket partisystem det är som är i kris, om det nu förhåller sig på det sättet. Ett svar på den frågan kan ju vara, att det inte alls är partisystemet som sådant, och själva idén att bedriva lokal politik genom partier, utan att det snarare är den traditionella uppsättningen partier - den klassiska svenska fempartifamiljen - som är i kris. Ett tecken på att det kunde vara så, är att de rent lokala partibildningarna har en tendens att öka i antal. Gissur Ó Erlingsson, doktorand i statsvetenskap vid Lunds Universitet uppmärksammar i sin artikel de lokala partibildningarna.

Forskningen om lokala partier har i huvudsak uppehållit sig vid att försöka förstå orsakerna till att de uppstår. Däremot har det varit magrare med uppmärksamhet för frågan om vilka konsekvenserna blir i det lokala politiska systemet när nya lokala partibildningar uppträder. Det är denna fråga Erlingsson vill närma sig. Materialet i hans artikel består av fallstudier av fyra lokala partier i Sydsverige framförallt baserat på intervjuer. Om ett lokalt parti ska ha en chans att påverka politiken, måste det ha egna hjärtefrågor som det driver. Dessa frågor måste skilja sig från de frågor som övriga partier driver, men de måste ändå hålla sig inom de av etablissemangets tillåtna gränserna. Utöver direkta politiska framgångar kan nykomlingarna också indirekt påverka de etablerades ståndpunkter och dagordning.

Nils-Eric Hallström, statsvetare vid Linköpings Universitet rapporterar i sin artikel "Fullmäktigeledamot - ett uppdrag med förhinder" sin undersökning av kommunalt och landstingskommunalt förtroendevalda i Östergötland. Den över-

gripande slutsatsen i Hallströms artikel är "att den representativa demokratin i kommuner och landsting i Östergötland har problem." Bland iakttagelser som underbygger denna slutsats kan nämnas fullmäktiges svaga ställning samt svårigheterna att rekrytera och behålla kvinnor och unga.

Även om Erlingsson och Hallström arbetar med empiriska material som är starkt avgränsade i rummet, finns det all anledning att ge dem större räckvidd. Lokala partiers framgångsfaktorer kan nog förmodas gälla även på andra håll än i Kristianstad, Kävlinge, Markaryd och Osby. Och om det nu är så att den representativa demokratin har problem, så finns det inget som tyder på att de skulle vara avgränsade till Östergötland. Slutsatserna är emellertid inte helt självklara, och kan utgöra underlag för reflektion och diskussion.

Henry Bäck och Björn Brorström